

DIAGNOSTISCH VADEMECUM MEDISCH MICROBIOLOGIE

Inhoud

Versiebeheer	3
Voorwoord.....	4
Hoe werkt dit diagnostisch vademecum?	4
Inzenden patiënten materiaal voor onderzoek	5
Administratie	5
Klinische informatie.....	5
Afname en transport van patiënten materialen	5
Acceptatiecriteria	6
Tabel 1) Afname-, verzendmateriaal en acceptatiecriteria.....	7
Tabel 2) Diagnostiek op basis van patiënten materiaal	13
Tabel 3) Diagnostiek op basis van verwekker	25
Tabel 4) Diagnostiek op basis van ziektebeelden	33
Bijlage 1: Afname materiaalkaart	50
Bijlage 2: Afnamelocaties SOA-diagnostiek o.b.v. seksuele handeling(en).....	52
Bijlage 3. Afnamelocaties SOA-diagnostiek en bacteriële vaginose o.b.v. afnamemateriaal.....	53

Versiebeheer

Versie 1 juni 2024: vijfde versie

- Actinomyces kweek toegevoegd
- Bewaarconditie Quantiferon set aangepast
- Serologie van *C. pneumoniae* IgA, Influenzavirus toegevoegd
- Doorlooptijden serologie van *C. pneumoniae*, *C. burnetii*, Denguevirus, Legionella, mazelenvirus, *S. mansoni/japonicum* aangepast
- Afnamekaart versie 4 toegevoegd
- Afnamematerialen Sigma swab en UTM verwijderd

Versie 22 februari 2022: vierde versie

- Doorlooptijd dermatofyten PCR aangepast
- Legionella kweek wordt niet meer uitgevoerd
- Acceptatiecriteria malaria sneltest en dikke druppel gewijzigd
- Doorlooptijd SARS-CoV-2 PCR aangepast
- Doorlooptijd HBV PCR aangepast

Versie 21 januari 2021: derde versie

- Candida PCR toegevoegd
- Acanthamoëbe diagnostiek toegevoegd
- Afnamemateriaal bacteriële vaginose PCR uitgebreid
- Afnamemateriaal HSV-1 en HSV-2 PCR uitgebreid
- Telefoonnummer bereikbaarheid artsen-microbioloog gewijzigd
- Acceptatie criteria toegevoegd

Versie 29 oktober 2020: tweede versie

- SARS-CoV-2 diagnostiek toegevoegd
- Bewaartermijn boorzuurhuis aangepast
- Aanpassingen in Bijlage 3. Afnamelocaties SOA-diagnostiek en bacteriële vaginose o.b.v. afnamemateriaal

Versie 11 oktober 2019: eerste versie

Voorwoord

Dit diagnostisch vademecum is primair bedoeld voor huisartsen en specialisten-ouderengeneeskunde voor diagnostiek van infectieziekten bij patiënten. Dit document bevat adviezen voor diagnostiek van de gangbare infectieuze ziektebeelden. Voor (zeer) specialistische of gedetailleerde informatie kunt U terecht bij de artsen-microbioloog van Star-shl.

De artsen-microbioloog zijn te bereiken via 088-0209588.

Hoe werkt dit diagnostisch vademecum?

U kunt op vier verschillende manieren zoeken naar microbiologisch diagnostiek en hoe materiaal voor onderzoek in te sturen:

1) Afname- en verzend materiaal

In tabel 1 vindt U een lijst van de verschillende afname en verzendmedia voor het insturen van materialen. Ook zijn er instructies over bewaar condities.

2) Patiënten materiaal

In tabel 2 vindt U een lijst van patiënten materialen en voor welk microbiologisch onderzoek het materiaal ingestuurd kan worden.

3) Verwekkers

In tabel 3 vindt U een lijst van infectieuze verwekkers en informatie over diagnostische technieken met patiënten materiaal dat ingestuurd dient te worden.

4) Ziektebeelden

In tabel 4 vindt U een lijst van ziektebeelden en informatie over diagnostische technieken met patiënten materiaal dat ingestuurd dient te worden.

Inzenden patiënten materiaal voor onderzoek

Administratie

Voor een correcte en efficiënte administratieve afwerking van uw aanvraag is het noodzakelijk dat wij beschikken over onderstaande gegevens betreffende de patiënt en de aanvraag:

<ul style="list-style-type: none"> • naam en voorletters • geboortedatum • Burger Service Nummer (BSN) • geslacht • adres • postcode en woonplaats 	<ul style="list-style-type: none"> • naam aanvragend arts 	<ul style="list-style-type: none"> • aard en herkomst van materiaal • afname datum en evt. tijd • gevraagd onderzoek • klinische en andere relevante gegevens
--	--	---

Klinische informatie

Door het vermelden van klinische gegevens, bijv. symptomen, duur van de ziekte/eerste ziekte dag en epidemiologische gegevens, kan gericht diagnostiek worden verricht. Zonder aanwezigheid van klinische gegevens kan geen optimaal onderzoek worden verricht. Op basis van deze gegevens worden de kweekresultaten en serologische uitslagen geïnterpreteerd en kan gerichte (behandel) adviezen worden gegeven.

Afname en transport van patiënten materialen

Het is belangrijk om patiënten materiaal in het juiste transportmedium in te sturen. Daarnaast is het belangrijk om de periode tussen afname en het inzetten in het laboratorium kort te houden waardoor de kwaliteit van het onderzoek wordt bevorderd. Als het niet mogelijk is het materiaal snel te transporteren, zorg dan voor adequate bewaar conditie.

Acceptatiecriteria

Om de kwaliteit van het onderzoek te garanderen met efficiënte rapportage van uitslagen behoudt Star-shl in een sommige gevallen het recht om aangevraagd onderzoek niet in behandeling te nemen. In sommige gevallen kunnen analyses uit andere materialen worden geanalyseerd, dit alleen wanneer de firma en/of het laboratorium dit heeft goedgekeurd.

- Het aanvraagformulier is onjuist of onvolledig ingevuld
- Het afnamemateriaal is niet eenduidig gelabeld of te traceren
- Het aanvraagformulier en/of afnamemateriaal ontbreken
- Het afnamemateriaal is ongeschikt voor aangevraagd onderzoek
- Het afnamemateriaal is aangebroken gearriveerd in het laboratorium
- De bewaar- en transportcondities voldoen niet aan de acceptatiecriteria in tabel 1

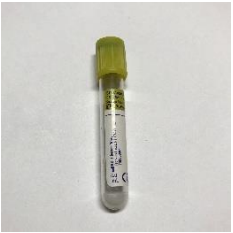

Tabel 1) Afname-, verzendmateriaal en acceptatiecriteria

Materiaal	Transportmedium	Bewaarconditie	Type onderzoek	Acceptatiecriteria (max. tijdsduur tot onderzoek)
Weefsel Pus Punctaat Sputum Nagels Haren Huidschilfers	 (steriel potje)	Koelkast	Kweek	≤ 48 uur
			PCR	≤ 5 dagen
Feces	 (niet steriel potje)	Koelkast	Microscopie	≤ 48 uur
			Kweek	≤ 48 uur
		Kamertemperatuur	<i>Strongyloides stercoralis</i> , <i>Helicobacter pylori</i>	≤ 24u
Diverse uitstrijken, bijv. Wond Huid Genitaal Keel Neus Oor	 (eSwab)	Koelkast	Kweek	≤ 48 uur
			PCR	≤ 5 dagen

Uitstrijken voor MRSA/BRMO	 (eSwab)	Koelkast	Kweek	≤ 48 uur
SOA Anaal Rectaal Oog Keel	 (Aptima)	Koelkast of kamertemperatuur	PCR	≤ 30 dagen
	 (eSwab)	Koelkast of kamertemperatuur	PCR	≤ 5 dagen
		Kamertemperatuur	Gonococcen kweek	$\leq 24u$
SOA Urine		Koelkast of kamertemperatuur	PCR	≤ 30 dagen

	 <p>(Aptima)</p>			
<p>Uitstrijken voor viraal/bacterieel onderzoek Kinkhoest Influenza A/B virus RSV SARS-CoV-2</p>	 <p>(eSwab: Kinkhoest, Influenza A/B virus, RSV, SARS-CoV-2)</p>	Koelkast	PCR	≤ 5 dagen
	 <p>(Aptima: SARS-CoV-2)</p>	Koelkast	PCR	≤ 30 dagen

Urine	 <p>(boorzuur, groene dop)</p>	Koelkast of kamertemperatuur	Kweek	≤ 48 uur
	 <p>(algemene urinebuis, beige dop)</p>	Koelkast of kamertemperatuur	Sneltest	≤ 48 uur
			Kweek	≤ 48 uur

	 (urine potje)	Koelkast of kamertemperatuur	Sneltest	≤ 48 uur
			Kweek	≤ 48 uur
Bloed - Antigenen, antistoffen	 (stolbuis, gele dop)	Koelkast	Serologie/immunologie	≤ 5 dagen
			PCR	≤ 5 dagen
Bloed - PCR	 (EDTA buis, paarse dop)	Gecentrifugeerd in de koelkast	Serologie/immunologie	≤ 5 dagen
			PCR	≤ 5 dagen
			Malaria (sneltest)	≤ 6 uur
			Malaria (dikke druppel)	≤ 6 uur
			PSIE	≤ 24 uur
Bloed voor latente tuberculose		Kamertemperatuur		≤ 16 uur

	 <p>(Quantiferon set)</p>			
	 <p>(Heparine buis)</p>	Kamertemperatuur		≤ 16 uur

Tabel 2) Diagnostiek op basis van patiënten materiaal

Materiaal	Wijze van afname	Verzendmedium	Bewaarconditie / Transport	Opmerkingen
biopt	Steriele punctie		koelkast	
bloed	Quantiferon set. Afnamevolgorde: grijs - rood - paars. Na afname goed mengen en direct naar Star-shl transporteren.		kamertemperatuur	aantonen van een latente tuberculose infectie (Binnen 16 uur na afname op het laboratorium brengen)
	stolbuis voor serologische bepalingen		koelkast	antigeen/antistof bepaling

	EDTA buis voor PCR bepalingen		koelkast (gecentrifugeerd)	
Cervix, zie genitaal				
Conjunctiva / cornea	Banale kweek		koelkast	Banale kweek (bacterieel)
	PCR		Koelkast	Virus diagnostiek
	PCR: <i>C. trachomatis</i> , <i>N. gonorrhoeae</i>		Koelkast of kamertemperatuur	Bij voorkeur Aptima buis gebruiken

Feces	potje		koelkast	PCR/kweek bacteriën en parasieten, virusdiagnostiek.
Genitaal	Banale kweek: gisten, <i>N. gonorrhoeae</i>		koelkast	NB. kweek <i>N. gonorrhoeae</i> : bij kamertemperatuur.
	PCR: <i>C. trachomatis</i> , <i>N. gonorrhoeae</i> , <i>T. vaginalis</i> , <i>M. genitalium</i>		koelkast of kamertemperatuur	Voor ♂, urine insturen Bij voorkeur Aptima buis gebruiken
	PCR: bacteriële vaginose		koelkast of kamertemperatuur	

				
Huid en haar	Banale kweek Gisten en schimmels			koelkast
	PCR dermatofyten - met steriel mesje huidschilfers na desinfectie met 70% alcohol van rand laesie schraperen			kamertemperatuur
	Enterobius/Taenia eieren: perianale huidafdruk d.m.v. plakbandmethode (plakband direct op objectglasje plakken en in steriel potje opsturen)			kamertemperatuur NB: doorzichtig plakband Gebruiken.

Keel, zie ook nasopharynx	Banale kweek		koelkast	
	BRMO kweek		koelkast	BRMO aanvraag
	MRSA kweek		koelkast	MRSA aanvraag
	PCR: uitstrijk met wattenstok, voldoende celmateriaal afnemen		koelkast	

				
	PCR: <i>C. trachomatis</i> , <i>N. gonorrhoeae</i>		koelkast of kamertemperatuur	Bij voorkeur Aptima buis gebruiken
Nagels	PCR dermatofyten: desinfectie met 70% alcohol, bovenste laag wegschrappen en schraapsel van binnenste (op grens) geïnfecteerde deel insturen		kamertemperatuur	
Nasopharynx	Banale kweek		koelkast	

	PCR B. pertussis / B. parapertussis / RSV / Influenza A/B virus			koelkast	
	PCR: SARS-CoV-2	 		koelkast of kamertemperatuur	
	MRSA kweek			koelkast	MRSA aanvraag
Oog, zie conjunctiva					

Oogschraapsel, lenzen / -vloeistof	PCR, microscopie, kweek: Acanthamoebe	 met druppels fysiologisch zout	koelkast	Microscopie en kweek uitsluitend na overleg met arts-microbioloog
Oor	Banale kweek		koelkast	
Perineum	Banale kweek		koelkast	
	MRSA kweek		koelkast	MRSA aanvraag

Pus, punctaat	Banale kweek met gram		koelkast	
	Banale kweek zonder gram		koelkast	
Rectum	BRMO		koelkast	BRMO aanvraag
	PCR: <i>C. trachomatis</i> , <i>N. gonorrhoeae</i>		koelkast of kamertemperatuur	Bij voorkeur Aptima buis gebruiken

Slijmvlies (mond, keel, tong, vagina)	Banale kweek			koelkast	
	PCR: <i>C. trachomatis</i> , <i>N. gonorrhoeae</i>			koelkast of kamertemperatuur	
	PCR: bofvirus			koelkast of kamertemperatuur	Uitstrijk wang
Sputum	Banale kweek			koelkast	

Urine	Banale kweek			koelkast	NB. Bij voorkeur midstream urine (=gewassen middenplas), eenmalige catheterisatie of blaaspunctie
Urine	PCR			koelkast	
	Antigeendetectie (Legionella)	 	of	koelkast	

	PCR: <i>C. trachomatis</i> , <i>N. gonorrhoeae</i> , <i>T. vaginalis</i> , <i>M. genitalium</i>			koelkast of kamertemperatuur	Alleen bij ♂, eerst geloosde urine
Vagina, zie genitaal					
Weefsel	Banale kweek met gram			koelkast	weefselstukje (evt. in steriel gaasje gedrenkt in steriel fysiologisch zout tegen uitdroging)

Tabel 3) Diagnostiek op basis van verwekker

Onderzoek	Methode	Materiaal	Gemiddelde doorlooptijden	Opmerkingen
Acanthamoëbe	PCR	Oogschraapsel, lenzen/ -vloeistof	1-2 weken	
	Microscopie	Oogschraapsel, lenzen/ -vloeistof	1-2 weken	Uitsluitend na overleg met arts-microbioloog
	Kweek	Oogschraapsel, lenzen/ -vloeistof	1-2 weken	Uitsluitend na overleg met arts-microbioloog
Actinomyces	Kweek	Punctaat, genitaal, Pus of weefsel	1-2 weken	
Adenovirus	PCR	Feces	1-3 dagen	type 40/41
Amoeben	PCR	Feces	1-3 dagen	
	Serologie	Stolbloed	1-3 dagen	I.o.m. arts-microbioloog
Aarsmade	Microscopie	Plakbandpreparaat	1-3 dagen	
	Microscopie	feces	1-3 dagen	Alleen indien wormpjes te zien zijn.
<i>Bartonella henselae</i> (kattenkrabziekte)	PCR	Pus of weefsel	1-2 weken	
	Serologie	Stolbloed	1-2 weken	IgG / IgM
Bofvirus	PCR	Keeluitstrijk, spoelsel, urine	1-2 weken	
	Serologie	Stolbloed	1-3 dagen	IgG / IgM
<i>Bordetella pertussis</i> (kinkhoest)	PCR	Nasopharynxuitstrijk, keeluitstrijk	1-3 dagen	Alleen in catarrale stadium
	Serologie	Stolbloed	1-3 dagen	IgG, eerste ziektedag vermelden
<i>Borrelia burgdorferi</i>	PCR	Punctaat	1-2 weken	

	Serologie	Stolbloed	1-3 dagen	IgG / IgM, serumpaars na 4-6 weken. Confirmatie d.m.v. immunoblot
Campylobacter	Kweek	Feces	3-5 dagen	
	PCR	Feces	1-3 dagen	
Candida				Zie gisten
<i>Chlamydomphila pneumoniae</i>	PCR	Respiratoir materiaal	1-2 weken	
	Serologie	Stolbloed	1-2 weken	IgA/IgG
<i>Chlamydia psittaci</i>	PCR	Respiratoir materiaal	1-2 weken	
<i>Chlamydia trachomatis</i>	PCR	Cervix, conjunctiva, urethra, urine, anus	1-3 dagen	Anus: indien positief volgt LGV PCR.
	Serologie	Stolbloed	1-3 dagen	IgG: Alleen zinvol bij fertiliteitsonderzoek
<i>Clostridium difficile</i>	Toxine detectie	Feces	1-3 dagen	
<i>Clostridium perfringens</i> (gasgangreen)	Kweek	Pus, weefsel	5-7 dagen	
Coronavirus (SARS-CoV-2)	PCR	Nasopharynx, keel, neus, feces	1-3 dagen	Meestal <24u
	Serologie	Stolbloed	1-3 dagen	Meestal <24u
<i>Corynebacterium diphtheriae</i> (difterie)	Kweek	Keel, nasopharynx	5-7 dagen	I.o.m. arts-microbioloog
<i>Coxiella burnetii</i> (Q-koorts)	Serologie	Stolbloed	1-2 weken (indien positief 2-3 weken)	Indien positief wordt monster opgestuurd naar extern lab
	PCR	Stolbuis / EDTA bloed	1-2 weken	Binnen 14 dgn na begin symptomen
	PCR	Biopt / bot / weefsel	1-2 weken	i.o.m. arts-microbioloog
Cryptosporidium	PCR	Feces	1-3 dagen	

Cysten	PCR	Feces	3-5 dagen	<i>Giardia lamblia</i> , <i>Entamoeba histolytica</i> , Cryptosporidium
Cysticercose				Zie <i>Taenia solium</i>
Cytomegalovirus (CMV)	PCR	EDTA bloed	1-2 weken	I.o.m. arts-microbioloog
	Serologie	Stolbloed	1-3 dagen	IgG / IgM
Denguevirus (Type I-IV)	Serologie	Stolbloed	1-2 weken	IgG / IgM / NS1 Ag
Dermatofyten				Zie schimmels
Difterie				Zie <i>Corynebacterium diphtheriae</i>
Ectoparasieten	Microscopie	In steriel potje	1-3 dagen	Luizen, teken, vlooien, mijten, insectenlarven (myiasis)
<i>Entamoeba histolytica</i> / <i>dispar</i>	Microscopie	Feces	1-3 dagen	Intrateestinaal; trofozoïeten
	PCR	Feces	1-3 dagen	
	Serologie	Stolbloed	1-2 weken	
<i>Enterobius vermicularis</i>	Microscopie	Perianale huidafstrijk (= plakbandmethode)	1-3 dagen	Afname 's-ochtends vóór het wassen
Enterohaemorrhagische <i>E. coli</i> (EHEC, O157)	Kweek	Feces	3-5 dagen	
Enteropathogene <i>E. coli</i> (EPEC, Coli Bray)	Kweek	Feces	3-5 dagen	
Enterotoxische <i>E. coli</i>	PCR	Feces	1-3 dagen	
Enterovirus	PCR	Feces, keelwat	1-2 weken	
Epstein-Barrvirus (EBV)	PCR	EDTA	1-2 weken	
	Serologie	Stolbloed	1-3 dagen	IgG / IgM / EBNA
<i>Giardia lamblia</i>	PCR	Feces	1-3 dagen	
Gisten	PCR	Cervix	1-3 dagen	

	Kweek + microscopie	Cervix, sputum, urine, pus, bloed, punctaten	3-5 dagen	Gevoeligheidsbepaling alleen in overleg
Gonorrhoe				Zie <i>Neisseria gonorrhoeae</i>
<i>Helicobacter pylori</i>	Antigeendetectie	Feces	1-3 dagen	Bij voorkeur binnen 24 uur na afname op het lab brengen
	Serologie	Stolbloed	1-3 dagen	IgG (Serologisch onderzoek op bloed voor <i>H. pylori</i> wordt niet geadviseerd)
Hepatitis-A virus (HAV)	Serologie	Stolbloed	1-3 dagen	IgG / IgM (IgG immunustatus)
Hepatitis-B virus (HBV)	PCR	Stolbuis / EDTA bloed	1-3 dagen	
	Serologie	Stolbloed	1-3 dagen	HBsAg/Anti-HBc; Confirmatietesten bij positieve HBsAg (+ 2 dagen) Anti-HBs; immunustatus
Hepatitis-C virus (HCV)	PCR	EDTA bloed	1-2 weken	
	Serologie	Stolbloed	1-5 dagen	Ig totaal, Confirmatie d.m.v. immunoblot
Hepatitis-D virus (HDV)	Serologie	Stolbloed	1-2 weken	
Hepatitis-E virus (HEV)	Serologie	Stolbloed	1-3 dagen	IgG / IgM
Herpes simplexvirus type 1 en 2	PCR	EDTA bloed, pus, blaasjesvocht	1-3 dagen	
	Serologie	Stolbloed	1 dag	IgG / IgM
HIV-1 / HIV-2	Serologie	Stolbloed	1-5 dagen	Confirmatie d.m.v. immunoblot

HIV-1	PCR	EDTA bloed	1-3 dagen	
HIV-2	PCR	EDTA bloed	1-2 weken	
Humaan herpes virus type 6 (HHV-6)	Serologie	Stolbloed	1-2 weken	IgG / IgM, i.o.m. arts-microbioloog.
Humaan paillomavirus (HPV)	PCR	Uitstrijk	1-2 weken	Afname en onderzoek in overleg met Pathan
Influenzavirus	PCR	Keeluitstrijk	1-3 dagen	Cito aanvraag i.o.m. arts-microbioloog / KCC
<i>Isospora belli</i>	Microscopie	Verse feces	1-3 dagen	Gericht aanvragen
Kattenkrabziekte				Zie Bartonella
Kinkhoest				Zie Bordetella
Legionella	Antigeendetectie	Urine	1-3 dagen	Alleen serotype 1
	Kweek	sputum	7 dagen	Zo snel mogelijk naar het lab
	PCR	Respiratoir materiaal	1-2 weken	
	Serologie	Stolbloed	1-2 weken	Serumpaars na 2-6 weken
Leptospira (Ziekte van Weil, melkerskoorts)	Serologie	Stolbloed	1-2 weken	
Listeria (Listeriose)				i.o.m. arts-microbioloog
Lues				Zie <i>Treponema pallidum</i>
Malaria				i.o.m. arts-microbioloog
Mazelenvirus	Serologie	Stolbloed	1-3 dagen	IgG / IgM
Microsporidium	Microscopie	Feces	1-3 dagen	
MRSA (methicilline resistente <i>S. aureus</i>)	Kweek	Neus-, keel-, perineum-, evt. huid- of wonduitstrijk	3-5 dagen	Volgens MRSA-protocol
	PCR	Neus-, keel-, perineum-, evt. huid- of wonduitstrijk	1-3 dagen	i.o.m. arts-microbioloog

<i>Mycobacterium tuberculosis</i> / atypische mycobacteriën	TBC Kweek	sputum, biopt, punctaten	8 weken	
	Microscopie (auramine)	Sputum, biopt, punctaten	1-2 dagen	
	PCR	Sputum, biopt, punctaten	1-2 dagen	
	Quantiferon	Bloed	1-3 dagen	Evt. Lithium heparine buis
<i>Mycoplasma genitalium</i>	PCR	Cervix, urethra	1-3 dagen	
<i>Mycoplasma pneumoniae</i>	PCR	keeluitstrijk	1-2 weken	
	Serologie	Stolboed	1-3 dagen	IgG / IgM
<i>Neisseria gonorrhoeae</i> (Gonorroe)	Kweek	Cervix, conjunctiva urethra, anus, keel	3-5 dagen	NB. niet in koelkast bewaren. Kweek wordt niet standaard ingezet omdat PCR sensitiever en specifischer is. Indien kweek gewenst is, bijv. bij therapiefalen, dient dit expliciet op het aanvraagformulier te worden vermeld.
	PCR	Cervix, conjunctiva urethra, anus, keel	1-3 dagen	
Norovirus	PCR	Feces	1-3 dagen	
Parainfluenzavirus (type 1-4)	PCR	keeluitstrijk	1-2 weken	
Parasitair onderzoek				Zie specifieke verwekker
Parvovirus (B19)	Serologie	Stolbloed	1-3 dagen	IgG / IgM
Poliovirus	Serologie	Stolbloed	1-2 weken	Immuunstatus IgG, overige alleen in overleg

Q-koorts				Zie <i>Coxiella burnetii</i>
Rabiesvirus	Serologie	Stolbloed	1-2 weken	Immuunstatus IgG, overige alleen in overleg
Rotavirus	PCR	Feces	1-3 dagen	
RS-virus (Respiratoir Syncytieel virus)	PCR	Nasopharynxspoelsel	1-3 dagen	
Rickettsiae	Serologie	Stolbloed	1-2 weken	IgG / IgM
Rubellavirus	Serologie	Stolbloed	1-3 dagen	IgG / IgM, voor immuunstatus alleen IgG
Salmonella	Kweek	Feces, urine	3-5 dagen	
	PCR	Feces	1-3 dagen	
Shigella	Kweek	Feces	3-5 dagen	
	PCR	Feces	1-3 dagen	
Scabies				Zie Ectoparasieten
Schimmels	Kweek	Sputum, biopten, huidschilfers, haren, nagels	2-3 weken	
	PCR	Huidschilfers, haren, nagels	1-14 dagen	
<i>Schistosoma haematobium</i>	Microscopie	24 uurs-urine (of urine monster na inspanning)	1-3 dagen	
	Serologie	Stolbloed	1-2 weken	
<i>Schistosoma mansoni / japonicum</i>	Microscopie	Verse feces	1-2 weken	
	Serologie	Stolbloed	1-2 weken	
<i>Strongyloides stercoralis</i>	Microscopie	Verse feces	1-3 dagen	
	Serologie	Stolbloed	1-2 weken	IgG
<i>Taenia saginata</i> (Runderlintworm)	Microscopie	Feces met proglottiden in potje	1-3 dagen	

<i>Taenia solium</i> (Varkenslintworm) (Cysticercose)	Microscopie	Feces met proglottiden in potje	1-3 dagen	<i>T. solium</i> proglottiden zijn zeer besmettelijk
<i>Toxocara canis / cati</i>	Serologie	Stolbloed	1-2 weken	
<i>Toxoplasma gondii</i>	Serologie	Stolbloed	1-3 dagen	IgG / IgM
<i>Treponema pallidum</i> (Lues)	Serologie	Stolbloed	1-3 dagen	Screening TPPA, indien positief confirmatie en RPR
<i>Trichomonas vaginalis</i>	PCR	Secretie van vagina, urine	1-3 dagen	
Tuberculose				Zie Mycobacterium
Ureaplasma				Diagnostiek in overleg
Varicella-zostervirus	PCR	Blaasjesvocht, EDTA bloed, pus	1-3 dagen	
	Serologie	Stolbloed	1-3 dagen	IgG / IgM
Virusonderzoek				Zie specifieke verwekker
Wormeieren	Microscopie	Feces	1-3 dagen	Ascaris, Fasciola, Mijworm, Hymenolepis, Trichuris
Wormen, proglottiden	Microscopie	Feces	1-3 dagen	Ascaris, Enterobius, Tania
<i>Yersinia enterocolitica</i>	Kweek	Feces	3-5 dagen	
	PCR	Feces	1-3 dagen	
	Serologie	Stolbloed	1-2 weken	

Tabel 4) Diagnostiek op basis van ziektebeelden

Verdenking	Onderzoek op/Bepaling	Methodiek	Materiaal	Gemiddelde doorlooptijd
Aarsmade	Enterobius vermicularis	Microscopie	Plakbandpreparaat	1-3 dagen
		Microscopie	Feces	1-3 dagen
Aangezichtsverlamming	zie Facialisparesse			
Acute doofheid	Herpes simplex virus (HSV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Varicella Zoster virus (VZV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Borrelia burgdorferi	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Epstein Barr virus (EBV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
Acuut reuma	zie Hemolytische streptokokken groep A, infectie met			
Afwijkend bloedbeeld	Cytomegalovirus (CMV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Epstein Barr virus (EBV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Parvovirus B19	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
Extra bij hemolytische anemie	Mycoplasma pneumoniae	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
Amoebendysenterie	Entamoeba histolytica	PCR	Feces	1-3 dagen
Arthritis	Algemene kweek (banale kweek)	Kweek op bacteriën, gisten, schimmels	Gewrichtspunctaat	3-5 dagen
	Streptokokken (Antistreptolysine-O / Anti-DNase-B)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen

	Mycoplasma pneumoniae	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Chlamydia genus	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Epstein Barr virus (EBV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Parvovirus B19	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Borrelia burgdorferi	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
		PCR	Gewrichtspunctaat	1-2 weken
Reactieve arthritis	Yersinia enterocolitica	Serologie	Stolbuis	1-2 weken
Reactieve arthritis	Campylobacter	Serologie	Stolbuis	1-2 weken
bij kinderen	Enterovirus	Serologie	Stolbuis	1-2 weken
bij kinderen		PCR	Feces	1-2 weken
bij kinderen		PCR	Keeluitstrijk	1-2 weken
bij SOA	Hepatitis B virus (HBV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
bij SOA	Chlamydia trachomatis	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
Overig	Toxoplasma gondii	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
Overig	Rubellavirus	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
Overig	Bofvirus	Serologie	Stolbuis	1-2 weken
Bell's palsy	zie Facialisparesie			
Bilharzia	zie Schistosomiasis			
Blaasjes	Herpes simplex virus (HSV)	PCR	Blaasjesvocht, uitstrijk laesie	1-3 dagen
	Varicella Zoster virus (VZV)	PCR	Blaasjesvocht, uitstrijk laesie	1-3 dagen
	Enterovirus	PCR	Blaasjesvocht, uitstrijk laesie	1-2 weken
Blaasontsteking	zie Cystitis			
Bof	zie Parotitis			
Borreliose	zie Lyme, ziekte van			

BRMO	MRGNS	Kweek op bacteriën	keel-/perineumuitstrijk	3-5 dagen
	ESBL	Kweek op bacteriën	keel-/perineumuitstrijk	3-5 dagen
	MRSA	Kweek op bacteriën	keel-/neus- /perineumuitstrijk	3-5 dagen
	VRE	Kweek op bacteriën	perineumuitstrijk	3-5 dagen
Chlamydia	zie SOA			
Conjunctivitis	Algemene kweek (banale kweek)	Kweek op bacteriën, gisten, schimmels	Conjunctiva-uitstrijk	3-5 dagen
	Herpes simplex virus (HSV)	PCR	Conjunctiva-uitstrijk	1-3 dagen
	Adenovirus	PCR	Conjunctiva-uitstrijk	1-3 dagen
	Chlamydia trachomatis	PCR	Conjunctiva-uitstrijk	1-3 dagen
Cystitis	Algemene kweek (banale kweek)	Kweek op bacteriën, gisten, schimmels	Urine	3-5 dagen
Dengue	Denguevirus	Serologie	Stolbuis	1-2 weken
Diarree	zie Gastro-enteritis			
Difterie	Corynebacterium diphtheriae	Kweek op bacteriën	Keeluitstrijk	3-5 dagen
		Toxine	Stolbuis	1-2 weken
Erythema infectiosum	Parvovirus B19	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
Erythema multiforme	Herpes simplex virus (HSV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Treponema pallidum	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Hepatitis B virus (HBV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Epstein Barr virus (EBV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Mycoplasma pneumoniae	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Chlamydia genus	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen

	<i>Yersinia enterocolitica</i>	Serologie	Stolbuis	1-2 weken
	Adenovirus	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
Erythema nodosum	<i>Treponema pallidum</i>	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Streptokokken (Antistreptolysine-O / Anti-DNAse-B)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Hepatitis C virus (HCV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	<i>Chlamydia</i> genus	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	<i>Yersinia enterocolitica</i>	Serologie	Stolbuis	1-2 weken
	<i>Bartonella henselae</i>	Serologie	Stolbuis	1-2 weken
Exantheem	Streptokokken (Antistreptolysine-O / Anti-DNAse-B)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Parvovirus B19	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Epstein Barr virus (EBV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Rubellavirus	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	<i>Mycoplasma pneumoniae</i>	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Enterovirus	Serologie	Stolbuis	1-2 weken
	Mazelenvirus	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Humaan Immunodeficiëntie virus (HIV)	P24 ag/anti-HIV	Stolbuis	1-3 dagen
	<i>Treponema pallidum</i>	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Humaan Herpes virus type 6 (HHV-6)	Serologie	Stolbuis	1-2 weken
Exanthema subitum	Humaan Herpes virus type 6 (HHV-6)	Serologie	Stolbuis	1-2 weken

Facialisparese	Herpes simplex virus (HSV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Varicella Zoster virus (VZV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Epstein Barr virus (EBV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Borrelia burgdorferi	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
Faryngitis	Streptococcus pyogenes	Kweek op bacteriën	Keeluitstrijk	1-3 dagen
	Streptokokken (Antistreptolysine-O / Anti-DNase-B)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Epstein Barr virus (EBV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Cytomegalovirus (CMV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
Gastro-enteritis	Salmonella	PCR	Feces	1-3 dagen
	Shigella	PCR	Feces	1-3 dagen
	Campylobacter	PCR	Feces	1-3 dagen
	Yersinia enterocolitica	PCR	Feces	1-3 dagen
	Pathogene Escherichia coli	PCR	Feces	1-3 dagen
	Adenovirus 40/41	PCR	Feces	1-3 dagen
	Astrovirus	PCR	Feces	1-3 dagen
	Norovirus	PCR	Feces	1-3 dagen
	Rotavirus	PCR	Feces	1-3 dagen
	Sapovirus	PCR	Feces	1-3 dagen
	Giardia lamblia	PCR	Feces	1-3 dagen
	Entamoeba histolytica	PCR	Feces	1-3 dagen

	Cryptosporidium parvum / hominis	PCR	Feces	1-3 dagen
	Clostridium difficile	PCR	Feces	1-3 dagen
	Vibrio spp.	Specifieke kweek	Feces	5-7 dagen
	Aeromonas / Plesiomonas	Specifieke kweek	Feces	5-7 dagen
	Enterovirus	PCR	Feces	1-2 weken
	Microsporidium	PCR	Feces	1-3 dagen
	Protozoa / cysten / wormeieren	Microscopie	Feces	1-3 dagen
Gonorrhoeae	zie SOA			
Gordelroos	zie Herpes zoster of Varicella			
Griep	zie Influenza			
Hand foot and mouth disease	Enterovirus	PCR	Blaasjesvocht, uitstrijk laesie	1-2 weken
		PCR	Keeluitstrijk	
		PCR	Feces	
Hemolytische streptokokken groep A, infectie met	Streptococcus pyogenes	Kweek op bacteriën	Keeluitstrijk	3-5 dagen
	Streptokokken (Antistreptolysine-O / Anti-DNAse-B)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
Fasciitis	Streptococcus pyogenes	Kweek op bacteriën	Biopt / bot / weefsel	3-5 dagen
Fluor vaginalis	Streptococcus pyogenes	Kweek op bacteriën	Vagina-uitstrijk	3-5 dagen

Hemolytische streptokokken groep B, infectie met	Streptococcus agalactiae	Kweek op bacteriën	Vagina-uitstrijk	3-5 dagen
			Cervixuitstrijk	3-5 dagen
Hepatitis				
Hepatitis A	Hepatitis A virus (HAV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
		PCR	EDTA-bloed	1-2 weken
Hepatitis B	Hepatitis B virus (HBV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
		Viral load	EDTA-bloed	1-2 weken
Hepatitis C	Hepatitis C virus (HCV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
		Immunoblot	Stolbuis	1-3 dagen
		Viral load	EDTA-bloed	1-2 weken
Hepatitis D	Hepatitis D virus (HDV)	Serologie	Stolbuis	1-2 weken
Hepatitis E	Hepatitis E virus (HEV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
Anders	Cytomegalovirus (CMV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Epstein Barr virus (EBV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
Herpangina	Enterovirus	PCR	Blaasjesvocht, uitstrijk laesie	1-2 weken
		PCR	Keeluitstrijk	1-2 weken
		PCR	Feces	1-2 weken
Herpes genitalis	zie SOA			
Herpes labialis	Herpes simplex virus (HSV)	PCR	Blaasjesvocht, uitstrijk laesie	1-3 dagen
Herpes zoster	Varicella Zoster virus (VZV)	PCR	Blaasjesvocht, uitstrijk laesie	1-3 dagen
		Serologie	Stolbuis	1-3 dagen

HIV / AIDS	Humaan Immunodeficiëntie virus (HIV)	P24 Ag / anti-HIV	Stolbuis	1-3 dagen
		Immunoblot	Stolbuis	1-3 dagen
		Viral load	EDTA-bloed	1-3 dagen
Influenza	Influenzavirus	PCR	Sputum	1-3 dagen
		Serologie	Stolbuis	1-2 weken
Kattenkrabziekte	Bartonella henselae	Serologie	Stolbuis	1-2 weken
		PCR	Pus (vloeistof / punctaat)	1-2 weken
		PCR	EDTA-bloed	1-2 weken
		PCR	Biopt / bot / weefsel	1-2 weken
Keelpijn	zie Faryngitis			
Keratitis	Acanthamoeba	PCR	Corneaschraapsel, lenzen / -vloeistof	1-2 weken
		Microscopie	Corneaschraapsel, lenzen / -vloeistof	1-2 weken
		Kweek	Corneaschraapsel, lenzen / -vloeistof	1-2 weken
	Herpes simplex virus (HSV)	PCR	Conjunctiva-uitstrijk	1-3 dagen
	Varicella Zoster virus (VZV)	PCR	Conjunctiva-uitstrijk	1-3 dagen
Kinkhoest	zie Pertussis			
Knokkelkoorts	zie Dengue			
Koorts e.c.i.	Influenzavirus	Serologie	Stolbuis	1-2 weken
	Parainfluenzavirus	Serologie	Stolbuis	1-2 weken
	Mycoplasma pneumoniae	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen

	Respiratoir Syncytieel virus (RSV)	Serologie	Stolbuis	1-2 weken
	Adenovirus	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Chlamydia genus	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Legionella pneumophila	Serologie	Stolbuis	1-2 weken
	Cytomegalovirus (CMV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Herpes simplex virus (HSV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Epstein Barr virus (EBV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Toxoplasma gondii	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Humaan Immunodeficiëntie virus (HIV)	P24 ag/anti-HIV	Stolbuis	1-3 dagen
Koorts e.c.i. na tropen bezoek	Malaria	Serologie	EDTA-buis	1-3 dagen
		Microscopie	EDTA-buis	1-3 dagen
	Dengue virus	Serologie	Stolbuis	1-2 weken
	Chikungunyavirus	Serologie	Stolbuis	1-2 weken
	Buiktyfus	PCR	feces	1-3 dagen
	Rickettsia (vlektyfus)	Serologie	Stolbuis (v.a. 10-15 dgn na begin symptomen)	1-2 weken
		PCR	EDTA (binnen 1-5 dgn na begin symptomen)	
	Leptospirose	zie leptospirose		
	Hepatitis	zie hepatitis		
	Amoebendystenterie	PCR	Feces	1-3 dagen
Koortslip	zie Herpes labialis			

Leptospirose	Leptospira	PCR	EDTA-bloed	1-2 weken
		PCR	Stolbuis	1-2 weken
		Serologie	Stolbuis	1-2 weken
		PCR en kweek	Urine	1-2 weken
Longontsteking	zie Luchtweginfectie			
Listeriose	Listeria monocytogenes	Kweek, serologie en PCR zijn niet zinvol. Bij zwangeren met koorts is een bloedkweek de beste manier om de diagnose te stellen.		
Luchtweginfectie	Adenovirus	PCR	keeluitstrijk	1-2 weken
		Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Coronavirus	PCR	keeluitstrijk	1-2 weken
	Enterovirus	PCR	keeluitstrijk	1-2 weken
	Humaan Meta Pneumovirus	PCR	keeluitstrijk	1-2 weken
	Influenzavirus	PCR	keeluitstrijk	1-3 dagen
		Serologie	Stolbuis	1-2 weken
	Parainfluenzavirus	PCR	keeluitstrijk	1-2 weken
		Serologie	Stolbuis	1-2 weken
	Parechovirus	PCR	keeluitstrijk	1-2 weken
	Respiratoir Syncytieel virus (RSV)	PCR	keeluitstrijk	1-2 weken
	Rhinovirus	PCR	keeluitstrijk	1-2 weken
	Mycoplasma pneumoniae	PCR	keeluitstrijk	1-2 weken
		Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Legionella pneumophila	PCR	keeluitstrijk	1-2 weken
		Serologie	Stolbuis	1-2 weken
	Chlamydia pneumoniae	PCR	keeluitstrijk	1-2 weken
	Chlamydia psittaci	PCR	keeluitstrijk	1-2 weken

	Chlamydia genus	Serologie	Stolbuis	1-2 weken
	Algemene kweek (banale kweek)	Kweek op bacteriën, gisten, schimmels	Sputum	3-5 dagen
	Legionella pneumophila	Antigeen	Urine	1 dag
	Coxiella burnetii	Serologie	Stolbuis	1-3 weken
	Respiratoir Syncytieel virus (RSV)	Serologie	Stolbuis	1-2 weken
	Bocavirus	PCR	keeluitstrijk	1-2 weken
Lues	Treponema pallidum	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
Lyme, ziekte van	Borrelia burgdorferi	Serologie	Stolbuis	2-5 dagen
		PCR	Gewrichtspunctaat	1-2 weken
Lymfadenopathie	Adenovirus	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Cytomegalovirus (CMV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Epstein Barr virus (EBV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Toxoplasma gondii	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Herpes simplex virus (HSV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Bartonella henselae	Serologie	Stolbuis	1-2 weken
		PCR	Pusuitstrijk	1-2 weken
		PCR	Biopt / bot / weefsel	1-2 weken
	Humaan Immunodeficiëntie virus (HIV)	P24 ag/anti-HIV	Stolbuis	1-3 dagen
	Bofvirus	Serologie	Stolbuis	1-2 weken
	Mazelenvirus	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Rubellavirus	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen

	Hepatitis B virus (HBV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Denguevirus	Serologie	Stolbuis	1-2 weken
Maagzweer	zie Ulcus duodeni			
Mazelen	Mazelenvirus	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
		PCR	Keeluitstrijk	1-2 weken
		PCR	EDTA-bloed	1-2 weken
Moeheid	Epstein Barr virus (EBV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Cytomegalovirus (CMV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Toxoplasma gondii	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
Mononucleosis infectiosa	Epstein Barr virus (EBV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
Orf	Parapoxvirus	PCR	Blaasjesvocht, uitstrijk laesie	1-2 weken
Parotitis	Bofvirus	Serologie	Stolbuis	1-2 weken
		PCR	Speeksel	1-2 weken
		PCR	Urine	1-2 weken
		PCR	Keeluitstrijk	1-2 weken
	Parainfluenza virus	PCR	Keeluitstrijk	1-2 weken
Pertussis		PCR		1-3 dagen
		Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
Pfeiffer, ziekte van	zie Mononucleosis infectiosa			
Pleuritis	Enterovirus	Serologie	Stolbuis	1-2 weken
		PCR	Keeluitstrijk	1-2 weken
		PCR	Feces	1-3 dagen
Pneumonie	zie Luchtweginfectie			
PrEP	zie Nederlandse PrEP Richtlijn (https://nvhb.nl/wp-content/uploads/2019/04/PrEP-richtlijn-Nederland-versie-2-dd-15-april-2019.pdf)			

Prikaccident	Hepatitis B virus (HBV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Hepatitis C virus (HCV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Humaan Immunodeficiëntie virus (HIV)	P24 ag/anti-HIV	Stolbuis	1-3 dagen
		Anti-HIV sneltest	Stolbuis	1-3 dagen
Q-koorts	Coxiella burnetii	Serologie	Stolbuis	1-3 weken
		PCR	Sputum	1-2 weken
		PCR	Stolbuis / EDTA-bloed	1-2 weken
		PCR	Biopt / bot / weefsel	1-2 weken
Vlektyfus	Rickettsia	Serologie	Stolbuis	1-2 weken
Rode hond	zie Rubella			
Roodvonk	zie Hemolytische streptokokken groep A, infectie met			
Rubella	Rubellavirus	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
		PCR	Keeluitstrijk	1-2 weken
		PCR	Speeksel	1-2 weken
		PCR	Urine	1-2 weken
Scabies	Sarcoptes scabiei	PCR	Huidschraapsel	1-2 weken
Scarlatina	zie Hemolytische streptokokken groep A, infectie met			
Schistosomiasis	Schistosoma	Microscopie	Feces	1-3 dagen
		PCR	Feces	1-2 weken
		Microscopie	Urine Schistosoma	1-3 dagen
		Serologie	Stolbuis	1-2 weken
Schurft	zie Scabies			
SOA				

Chlamydia	Chlamydia trachomatis	PCR	Vagina-uitstrijk (Voorkeursmateriaal vrouw, Aptima)	1-3 dagen
		PCR	Urine SOA (Voorkeursmateriaal man, Aptima)	1-3 dagen
		PCR	Cervixuitstrijk (Aptima)	1-3 dagen
		PCR	Keeluitstrijk (Aptima)	1-3 dagen
		PCR	Anusuitstrijk (Aptima)	1-3 dagen
		PCR	Conjunctiva-uitstrijk (Aptima)	1-3 dagen
Gonorrhoeae	Neisseria gonorrhoeae	PCR	Vagina-uitstrijk (Voorkeursmateriaal vrouw, Aptima)	1-3 dagen
		PCR	Urine SOA (Voorkeursmateriaal man, Aptima)	1-3 dagen
		PCR	Cervixuitstrijk (Aptima)	1-3 dagen
		PCR	Keeluitstrijk (Aptima)	1-3 dagen
		PCR	Anusuitstrijk (Aptima)	1-3 dagen
		PCR	Conjunctiva-uitstrijk (Aptima)	1-3 dagen
Mycoplasma	Mycoplasma genitalium	PCR	Vagina-uitstrijk (Voorkeursmateriaal vrouw, Aptima)	1-3 dagen

		PCR	Urine SOA (Voorkeursmateriaal man, Aptima)	1-3 dagen
		PCR	Cervixuitstrijk (Aptima)	1-3 dagen
Lues (syfilis)	Treponema pallidum	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
Hepatitis B	Hepatitis B virus (HBV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
HIV / AIDS	Humaan Immunodeficiëntie virus (HIV)	P24 Ag / anti-HIV	Stolbuis	1-3 dagen
Trichomoniasis	Trichomonas vaginalis	PCR	Vagina-uitstrijk (Voorkeursmateriaal vrouw)	1-3 dagen
		PCR	Urine SOA (Voorkeursmateriaal man)	1-3 dagen
		PCR	Cervixuitstrijk	1-3 dagen
Herpes genitalis	Herpes simplex virus (HSV)	PCR	Blaasjesvocht, uitstrijk laesie	1-3 dagen
Ulcus molle	Haemophilus ducreyi	PCR	Pusuitstrijk ulcus molle	1-2 weken
Syfilis	zie Lues			
Tetanus	Clostridium tetani	Serologie	Stolbuis	1-2 weken
Tonsillitis	zie Faryngitis			
Trichomoniasis	zie SOA			
Tuberculose (TBC)	Mycobacteriën (M. tuberculosis en atypische)	QuantIFERON-TB Gold Test	Bloed in Quantiferonset	1-3 dagen
		TBC Kweek	Sputum, biopt, punctaten	8 weken
		Microscopie (auramine)	Sputum, biopt, punctaten	1-2 dagen
		PCR	Sputum, biopt, punctaten	1-2 dagen

Ulcus duodeni	Helicobacter pylori	Antigeen	Feces	1-3 dagen
		Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
Ulcus molle	zie SOA			
Varicella	Varicella Zoster virus (VZV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
		PCR	Blaasjesvocht, uitstrijk laesie	1-3 dagen
Vijfde ziekte	Parvovirus B19	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
		PCR	Stolbuis	1-2 weken
		PCR	EDTA-bloed	1-2 weken
Waterpokken	zie Varicella			
Zesde ziekte	zie Exanthema subitum			
Zika	Zikavirus	PCR	EDTA-bloed; Binnen 1-7 dg na begin symptomen	1-2 weken
		PCR	Urine; Binnen 1-30 dg na begin symptomen	1-2 weken
		PCR	Speeksel; Binnen 1-7 dg na begin symptomen	1-2 weken
		PCR	Sperma; tot max. 60 dg na begin symptomen	1-2 weken
		Serologie	Stolbuis; Bij voorkeur 2 sera insturen met 2 wk tussentijd, 1e serum 7 dg na begin klachten	1-2 weken
		PCR	Stolbuis; Binnen 1-7 dg na begin symptomen	1-2 weken

		Vermelding van klinische gegevens is essentieel: reisanamnese, vaccinatiestatus (YFV / TBEV / JEV), (duur) zwangerschap, 1e ziektedag, ziekteverschijnselen		
Zwangerschapsscreening 12e week	Hepatitis B virus (HBV)	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Treponema pallidum	Serologie	Stolbuis	1-3 dagen
	Humaan Immunodeficiëntie virus (HIV)	P24 Ag / anti-HIV	Stolbuis	1-3 dagen

Bijlage 1: Afname materiaalkaart

AFNAME MATERIAALKAART

Wij verzoeken u de monsters goed te identificeren:

1. naam + voorletters
2. geboortedatum
3. geslacht
4. afnamedatum en wanneer nodig afnametijd en/of afnameplaats

Alle relevante (klinische) informatie graag vermelden op het aanvraagformulier.

Bij meegeven materiaal aan patiënt voor thuisafname ook steeds een verzendenvelop, met safetybag en absorptiemateriaal meegeven.

Patiënt levert het materiaal bij voorkeur in op één van de locaties van Star-shl (zie website). Indien dit niet mogelijk is kan gebruik gemaakt worden van PostNL.

Inleveren van materialen

Het pakket bestaat uit absorberend papier, een hardplastic verzendhuls, een afsluitbare 'safety-bag' en een blauwe verzendenvelop.

Gebruik

Het pakket is te gebruiken voor het inleveren van patiëntmaterialen (volgens de Europese richtlijnen).

Aanvullende instructies

- Wikkel het absorberende papier om het potje.
- Doe het potje in de verzendhuls en sluit deze goed.
- Plaats de verzendhuls in de safety-bag.
- Stop de safety-bag in de blauwe verzendenvelop en doe het aanvraagformulier erbij.

AFNAME MATERIAALKAART

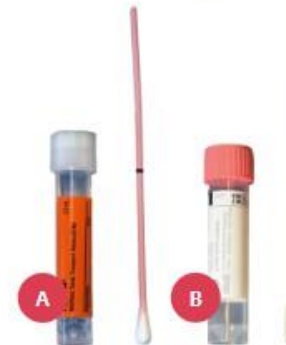
- A.
Kweek boorzuurbuis groen (alleen geschikt voor urinekweek) bestelnr. 95790002
- B.
Biochemie/ mazelen PCR Urinebuis beige biochemie bestelnr. 46520039
- C.
Cylinder/sediment/urinestrip Sedimentbuis geel bestelnr. 4654003
- D. (alleen geschikt voor SOA PCR)
Chlamydia/ Gonorrhoe (voor kweek, zie swabs)/
Trichomonas/Mycoplasma genitalium (mannen)
OPM: Buis vullen met pipet niet op afnamepunt zetten
Aptima urine specimen collection kit bestelnr. 46540075

Feces

- A.
Diarree/wormen-wormeieren steriel potje met lepeltje bestelnr. 46540034
- B.
Occult bloed platte iFOBT buis bestelnr. 55210013

Swabs

- A. (alleen geschikt voor PCR)
Chlamydia/ Gonorrhoe (voor kweek, zie B)/
Trichomonas/ Mycoplasma genitalium
/Bacteriële vaginose/Candida
Aptima Multitest swab specimen bestelnr. 99050034
- B.
Voor alle bacteriële kweken van o.a. pus wond/oor/oog, MRSA, BRMO, gonorrhoe kweek voor resistentie
- Overige PCR van o.a. herpes, kinkhoest, bof, influenza, corona, mazelen
- E-swab bestelnr. 10001288

Sputum/Nagels Haren/Schilfers/ Punctaten/ Weefsels

Steriel potje bestelnr. 100000036

Bijlage 2: Afnamelocaties SOA-diagnostiek o.b.v. seksuele handeling(en)

oraal	insertief (gepijpt/gebeft worden)	♂: urine ♀: vagina-uitstrijk
	receptief (pijpen/beffen)	keeluitstrijk
vaginaal	insertief (man)	♂: urine
	receptief (vrouw)	♀: vagina-uitstrijk
anaal	insertief (actief, "top")	♂: urine
	receptief (passief, "bottom")	rectumuitrijk

Bijlage 3. Afnamelocaties SOA-diagnostiek en bacteriële vaginose o.b.v. afnamemateriaal

	PCR		Kweek met resistentie	PCR en Kweek met resistentie	
	Voorkeur (1A)	Alternatief (1B)		Voorkeur	Alternatief
1) SOA (<i>C. trachomatis</i> <i>N. gonorrhoeae</i> <i>T. vaginalis</i> <i>M. genitalium</i>)					
Oraal					
man, vrouw	 (Aptima Multitest, oranje)	n.v.t.	 (eSwab)	1A en 2	2
Genitaal					
man				1A of 1B en 2	1B NB. geen boorzuur

	(Aptima urine, geel)	(algemene urinebuis, beige dop)	(eSwab)		
vrouw	 (Aptima Multitest, oranje)	n.v.t.	 (eSwab)	1A of 1B en 2	2
Anaal					
man, vrouw	 (Aptima Multitest, oranje)	n.v.t.	 (eSwab)	1A of 1B en 2	2
Overige					
Oog	 (Aptima Multitest, oranje)	n.v.t.	 (eSwab)	1A of 1B en 2	2

<p>2) SOA (HSV-1, HSV-2, VZV, <i>T. pallidum</i>)</p>	 (eSwab) (Aptima Multitest, oranje)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
<p>3) Bacteriële vaginose / Candida</p>					
<p>vrouw</p>	 (eSwab)		 (eSwab)	1A	n.v.t.

	 <p>(Aptima Multitest, oranje)</p>		NB. specifieke aanvraag		
--	---	--	----------------------------	--	--